

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe 12 cor., 1/2 an
6 cor., 1/4 an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr.,
an 9 fr., 1/2 an
4 fr. 50 cm.

Foia apare în fiecare
Sâmbătă.

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirei”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.

Anul XV.

Blaj 11 Noembrie 1905.

Numărul 45.

„Ce ne trăbuesc? misiuni ori preoți?”

— Echouri. —

I.

Articolul scris de fratele G. H. trebuie să ne atragă atențiunea tuturor, căci lucrurile, ce le zice dânsul, ne spun niște adevăruri triste, cu cari trebuie să ne ocupăm serios, decum-va ne zace în adevăr la inimă mântuirea sufletelor noastre și ale credincioșilor încredințați păstoririi noastre.

La întrebarea pusă de dânsul, cu toții răspundem: amândouă, și misiuni și preoți buni. Ne trăbuesc misiuni, căci, după cum are trupul lipsă de o curățire radicală din când în când, așa au și preoții și poporul lipsă de o îngrijire spirituală mai bună, ca de comun. Frații preoți, cari au mărturisit în mai multe parohii, ce n'au fost încredințate păstoririi lor, au observat de multe ori, că s'au mărturisit la ei oameni, cari la preotul local, sau nu se mărturisiau de loc, sau nu-și mărturisiră un păcat, ori altul, și de multe ori din niște motive, cari, cel puțin în cât-va, îi îndreptățiau. Dar misiunile le pot ținea numai preoți buni, cari cunosc jertfele împreunate cu acelea, și vreau să le și aducă. Căci să te apuci numai deauna, și haid, să ținem misiuni, fără ca să studiezi modul, cum au să se țină, și să le faci după capul tău, nimic n'ai isprăvit. Misiunile aduc foloase foarte mari, dar după-ce ori-ce efect

nu trece peste puterea cauzei, și osteneala și pregătirile misionarilor trebuie să fie foarte mari, căci Dumnezeu nu dă efectele acelea, numai așa ușor. Și fără jertfe nimic nu vor isprăvi misionarii. Aici a-și avea să fac mai multe observații, asupra unor lucruri, ce le-am esperiat pe la misiuni, cari nu numai că nu ajută, ci din contră strică foarte mult; dar acestea nu se țin strict de obiectul, ce-l tractează fratele G. H.

Ce e însă mai de lipsă? De bună samă *preoți buni*. Preoți buni se pot face clericii numai în cazul acela, dacă timpul, cel scurt, ce-l petrec în Seminar, îl vor folosi cum se cade, și dacă superiorii și profesorii lor se vor nizu din toate puterile, să facă din ei „preoți după inima lui Hristos”, ce a pretins dela clericii sei din Seminarul central, Mitropolitul actual.

Toată slujba profesorilor și superiorilor din Seminar, are de scop: crearea unui spirit bisericesc în inimile clericilor. Pot ști teologii dogmatică, drept, ori alt-ceva, mai mult decât un doctor în teologie, de le va lipsi însă iubirea față de biserică și celea sfinte, toată știința lor nu e vrednică nimica. Și până ce nu observăm în clericii și preoți un astfel de spirit, care să sufere, când sufere biserică, care să se bucure alături cu biserică, care să vadă în fie-care preot și cleric pe fratele său, nu abia să apuce, să-l clevețească: până atunci e zădărnicită toată osteneala superiorilor și a profesorilor. Astfel de preoți să nu țină misiuni, că nu vor isprăvi nimic, decât un sport. Ce va folosi de es., dacă unul va predica, ori va sluji,

și ceilalți vor sta în altar de povești? — De aceea înainte de toate spirit bisericesc, iubirea lucrurilor sfinte. La aceasta trebuie să țintească atât superiorii, cât și profesorii din Seminare.

E drept, că la aceasta trebuie o muncă mai grea, profesorul are să-și împartă mai bine materialul, lăsând afară, ce nu e așa necesar, și tractând cu din adinsul, ceea-ce poate influența în direcția aceasta. Sunt multe lucruri în teologie, cari la universitate trebuie tractate, dar nu e lipsă de ele în Seminare, mai ales, că și așa în scurtă vreme evaporază chiar și din capul profesorului. Datorința profesorului e să pună pond pe ceea ce e mai de lipsă. Profesorii vor avea să dea samă lui Dumnezeu despre aceea, cum s'au ocupat cu clericii, nu numai despre aceea, cât s'au ocupat. Ei vor trebui să arete, că au făcut, tot, ce au putut, ca clericii să devină preoți buni. Aceasta să le fie totdeauna înaintea ochilor, și atunci vom avea aceea, ce ne trebuie: și preoți buni și misiuni.

Murășanul.

II.

Dumnezeu a dat omenirii o lege permanentă: legea progresului. Legea aceasta și inconștiu silește pe neamul omenesc ca în continuu să înainteze, neîncetat să se perfecționeze, pentru-că legea aceasta încă dela începutul lumii în continuu să valorează.

E drept, cum-că în viața unora neamuri putem să observăm și poate fi vorbă despre decadință, despre regres, însă decadința

FEUILLETON.

Ion Agârbiceanu:

„Dela țară”.

Binecunoscut cetitorilor foaiei noastre sub pseudonimul *Alfius*, dl Agârbiceanu prin volumul acesta ni-se prezintă sub o lumină cu totul nouă.

Curentul sănătos, ce s'a pornit în literatură mai nouă, așa numitul curent *românesc* se reoglindește foarte bine în aceste schițe și nuvele: „dela țară”, cari tratează tot subiecte din viața noastră românească de dincoace. Iată că sunt totuși teme vrednice de condei și în viața noastră, atât de săracă în manifestările ei.

Nuvelele cu subiect istoric și-au avut un singur reprezentant vrednic la noi, pe *Al. I. Lăpădatu*. De un colorit mai popular și mai romantic *Vasile Banta Buticescu*, și, mai puțin avântat, de curând decedatul *Tit Chitul*. Ceialalți nuvelisti ai noștri — exceptând pe Slavici și pe Popoviciu-Bănă-

țeanu, cari au fost recunoscuți, mai ales, după trecerea lor în țară — s'au încurcat în rociuni subțire și diafan ai unui romanticism fals. De aceea nuvelele lor se cetesc cu plăcere în anii tinereții și — se pun la o parte. Fantasia lor trece peste partea *reală* a vieții cu ușurință, ridicându-se în domeniul, mult mai greu de urmărit, al închipuirii.

De aceea pășirea d. *M. Sadoveanu* indică o fază nouă și pronunțată în evoluția prozei noastre. Sugetele se scot acum din popor, din trecutul lui apropiat, din viața lui apropiat, din viața lui de toate zilele. „Povestiri din războiu” și „Floarea Oșlă” sunt lucrările cele mai bune, cu adevărat desăvârșite, ale d. Sadoveanu. Cât de superioare sunt aceste romanului „Șoimii”!

Cu toate aceste, nu împărtășim părerea d-lui Iorga, care susține, că proza lui Agârbiceanu este scrisă sub influința d-lor Sadoveanu și Sandu-Aldea. Autorii acestia descriu țăranul de dincolo, iar Agârbiceanu ne prezintă pe țăranul dela noi, care până la d. Slavici, nu fusese încă introdus în literatură română. Difer așa-dar subiectele; diferă însă, fără îndoială și modul de expunere, stilul. Trăbuesc ani de muncă coplesitoare, pentru-ca un scriitor dela noi

să-și însușască o limbă mai cum se cade Scriitorii din regat, chiar cei mai neînsemnați pot rivaliza cu cei mai buni ai noștri. La noi, cu excepția părților marginene, se vorbește o limbă stricăță românească, iar absolvenții școlilor noastre mai înalte, stau sub influența fatală a limbii și culturii maghiară. Fraza d-lui Agârbiceanu, ori câte calități ar avea, este greoaie față de ceea a scriitorilor din regat. În schimb, ori-cât de strălucit ar fi d. Sadoveanu în „Povestiri din războiu”, rămâne înapoia d-lui Agârbiceanu, când încearcă subiecte dela noi, cari îi sunt absolut străine. Dovadă nuvelele cu sujet din 1848, publicate de curând în „Luceafărul”.

În volumul d-lui Agârbiceanu, aflăm câte-va tipuri din viața noastră, foarte bine prinse. Astfel: Moș Tănase, *căprarul*, care doarme toată ziua la soare, amăgiud pe băieți să-i adune caprele risipite, cu povestea caprei șute; Cula Merent, bătrânul, de care își bat joc flacăii dela stână; minunatul doctor dela sate care se pricepe la toate boalele. Dan-Jitarul și ceva mai romantic, „Hoțul”. „Gias de durere” este foarte stearsă, păcat că a intrat chiar în fruntea volumului; „Popa Vasile” ar fi foarte real, dacă scrisoarea lui nu ar fi așa de

aceasta nici nu a fost permanentă, nici ca excepție nu a putut să atingă legea cea mare, care atinge universul întreg. După argumentele istorice este sigur că întreg neamul omenesc paș de paș a înaintat și s'a perfecționat. Cu înaintarea timpului ideile au devenit mai clare, știința mai profundă și cultura mai generală.

Dacă voim să ne convingem despre adevărul acesta, să cugetăm numai înapoi câte-va zecimi de ani din urmă! În cea mai simplă școală de pe sate pruncii învață și știu mai mult acum, decât cât a știut învățătorul moșului lor!

Civilizațiunea și-a făcut cale și a străbătut deja până la cele mai întunecoase părți ale pământului. Pe cei sălbatici i-a ridicat din animalitate și botezându-i, paș de paș începe a-i cultiva și a-i lumina.

Este deci sigur, că toate să perfecționează, să scrutăm acum, ca oare-cum să perfecționează, cum progresază omenirea?...

Răspund: în mod dumnezeesc. Progresul nici când nu se pornește din mulțime, ci din oameni singuratici. Ideile cele nouă, cari le lansează în public singuraticii, nu le capătă dela lume, ci ei le dau lumii acele idei, cari ei le capătă dela Dumnezeu.

Dumnezeu din când în când trimite între noi câte o rază din ceriu, carea cu lumina sa strălucește peste întunerecul veacului și luminează calea, ca omenirea să poată progresa.

Și atunci, când toate progesează, trebuie să progeseze și religiunea, respective viața religioasă!

Deci trebuie că noi ca păstori a sufletelor să ne folosim de toate mijloacele acele, cari ne ajută ca să perfecționăm viața religioasă în turmele concrezute nouă.

Deoarece misiunile poporale s'au dovedit de mijloace puternice pentru perfecționarea vieții creștinești nu putem zice, că „nu ne trebuie misiuni“...

„Ne trebuie misiuni nu numai în acele parohii, în cari preoții neconștiențioși nu fac destul datorinței celei mari de a predica regulat, și așa nu numai că nu progesează, ci face regres în viața religioasă a turmei creștinești, ci ne trebuie misiuni și în parohiile bine grijite și în parohiile acele, cari au păstori conștiențioși, pentru-că și aceste trebuie să progeseze.

„Fiți perfecți, pe cum și Tatăl vostru cel din ceriuri este perfect.“ Perfecțiunea însă presupune progresul, deci trebuie să progresăm și pe calea vieții creștinești.

Ori cât de conștiențios să fie cutare-va preot, ori cât de cu mare însuflețire și convingere să predice, lucru știut de toți este, că pe un străin cu mult mai cu mare atențiune îl ascultă și cu mult mai mult timp ține aminte ideile frumoase auzite din gura predicatorului străin, decât din gura preotului său. Pentru-aceea apoi misiunile sacre lasă o urmă neștearsă și adâncă în inimile credincioșilor și în acest mod ajută și pe preoții cei buni în ajungerea scopului aceluia, carele este: progresarea și așa apoi perfecționarea vieții religioase în turma concrezută păstoririi lor.

Pentru aceea fericitul Pontific Piu IX. în enciclica cu datul de 8 Decembrie 1849. a recomandat nu numai exercițiile spirituale, ci și *misiunile* și încă cu cele mai grele cuvinte.

Aceasta este cauza, pentru care în cești din urmă ani în multe parohii s'au ținut misiuni sacre și încă cu cel mai mare folos pentru perfecționarea vieții creștinești.

Și s'a ținut în atari parohii, despre conducătorii cărora nime nu poate zice că nu-s punctuali și conștiențioși în împlinirea datorințelor sale.

Așa dar nu numai preoți, dar și misiuni ne trebuie!

Dr. Paul Lauran.

CORRESPONDINȚE.

Sinoadele protopopești.

— Tractul Reghin. —

1 Noemvrie 1905.

Articolul prim din „Unirea“ Nr. 42. a. c. „Spirit practic“ pare-că a aprins în sufletele noastre un dor și o însuflețire vrednică de o cauză atât de importantă.

A sosit timpul ca se pășim la fapte și noi prin noi înșine să ne creăm un viitor mai vrednic.

Nu avem la ce se așteptăm o îmbunătățire a sortii noastre dela străini, în ori și care parte vom privi — vânturile sunt dușmănoase.

Starea de azi este insuportabilă.

Se ajungi la bătrânețe cu o penzie mai modestă ca a unui învățător, iar soția ta văduvă în ușile oamenilor — este o stare de lucruri tristă. și nu am fi demni de numele de preoți, dacă am mai aștepta încă decenii, discutând și plângându-ne la frunză și iarbă.

Articolul „Unirii“: Spirit practic a avut un rezumat plin de însuflețire în sinodul protopopesesc, ținut în Reghin la 30 Octomvrie a. c.

vădit tendențioasă. Ca expunere, cea mai desăvârșită e „Mistrețul“ și povestirea întunecată „Costea pădurarului“.

„Împăcare“ este un motiv foarte real. și din nefericire, foarte actual. Preotul și învățătorul sunt certați. În vremea aceea, vine inspectorul școlar, și în oara de religie, spune preotului, în fața băieților:

— Asta nu-i școală, d-le, ci curat coteț. Dar las că vom face noi școli, de vi se va înăcri sufletul. Avem drept și vom și face.

— Dle director, o așa batjocură din partea D-tale. . .

— Ce batjocură? Nu-i coteț? Dacă nu faceți edificiu corăspunzător, vă închidem coliba asta și facem noi.

O așa batjocură n'a mai pățit Vasile Lupășcu. În fața băieților să spună că școala cea românească, a lor, e un coteț! Ar fi voit să alerge după el și să-l întrebe, cu ce drept se spune toate aceste, dar privirile speriate ale copiilor îl ținură acolo.

»E un zmintit, dragii mei, dați-i pace, mai bine să vedem noi ce a pățimit domnul Isus înainte de a învia. — Spune tu, Ioane a Ursului, ce a făcut domnul Isus în grădina Getsemanilor?«

Un glas argintiu răspunse hotărât:

»S'a rugat și a asudat sudori de sânge.

— Da, sudori de sânge! Dar la Caiafa, ce i-a făcut sluga acela?

— I-a dat o palmă.

— Da, i-a dat o palmă și i-a scripat. — Și tu, Georghită, mi-ai ști spune, ce a suferit Mântuitorul în curtea lui Pilat?

— Acolo l-au bătut cu bice, legându-l de stâlp, și apoi au pus pe sfântul lui cap o cunună de spini mari, iar în spate o cruce grea-grea.

— Bine, draguțule! Vezi, noi toți avem de purtat câte-o cruce în spatele

În Vinerea Patimilor, preotul își iea inima în dinți, merge de se împacă cu învățătorul, și amândoi se hotărăsc să ridice, din puterile lor o școală frumoasă.

Di Sextil Pușcariu, pune, cu drept cuvânt, nuvela aceasta alături de Popa Tanda d-lui Slavici.

De o frumșetă desăvârșită e „Plutașii“. Românii din Maramurăș, pleacă cu lemne la Seghedin. Pe drum, iau pe plură și pe Jidan, care aduce cu sine vinars din gren. Ei beau otrava jidanului, cât ține drumul, și se pomenesc, pe când ajung la Seghedin, că și-au beut cărăușia. Singur unul, Vasile stă încrunțat în mijlocul lor, isbuenind de odată cu sufletul amarit:

„Nemernicilor, măi. Acasă vă plâng copiii de foame, și voi vă aprindeți cu vitriol! Voi vă bateți joc de ce aveți mai sfânt pe lume, vă bateți joc de voi chiar. Vom n'aveți ochi să vedeți cum ride Hertzi de voi, voi n'aveți urechi să auziți cum valurile acestea vă batjocoresc. Trebuie să țin cu voi, mă, că nu pot pleca singur cu plutele. Dar voi mi-ați întunecat sufletul cu nemernicia voastră, mi-ați răsturnat tot ce gândiam să fac în viață. Fire-ați voi ai dracului! Că v'a orbit Dumnezeu, să nu mai vedeți dușmani și prietini. Și aduceți cu voi, de câte ori mergeți, pe Jida asta, care vă zălogește, mă, și sufletele și vă poartă copiii flămânzi și goi pe drumuri. Fire-ați voi ai dracului, păcătoșilor.“

„Și nime nu afla un cuvânt legănat să-i răspunză. Pe fețele lor nenorocite, îm-

bătrânite înainte de vreme, n'a mai rămas nici umbra unui suflet ce s'ar ascunde în acele trupuri. Aduseră din non rachi, pe când Vasile se trânti pe plută, aproape de cârmă.

„Îi venia în minte femeia de acasă și cei doi copii mărișori și ochii i-se umeziau cu încetul. După gândurile lui de fecior până la vârsta asta ar fi trebuit să-și adune ceva avere. Dar întovărășit cu oamenii aceștia, foarte rar își căpăta piata, iar zdroaba lui era cu atât mai mare, cu cât se ticăloșiau mai mult ortacii. Și nu era în sat o rază de lumină, nu era un om cu minte și cu inimă, care să pue capăt nelegiurii. Și jidanul își întindea mai departe șatra pe plutele lor, ducea vinars otrăvit și până la Seghedin plutașii își beau toată plata ce-ar căpăta-o pentru dusul lemnului. Fabrica, unde poartă ei avuția Maramurășului, e jidovească și stăpânul nici când nu stă cu ei de vorbă, ci stăpânul plătește lui Hertzi și Hertzi, după-ce face socoata cât au beut, mai ia și camătă, iar plăeșii din Maramurăș, beți, ticăloșiți, abia trăindu-se, ajung pe mâinile polițiștilor din Seghedin, ca peste 2—3 zile să-i trimită cu „șupa“ în țara muntoasă, de unde au plecat acești câni ticăloși de Valahi, ai căror strămoși au fost prin vremi îmblânzitori de bouri!

„Vasile vedeă că nu e bine așa, dar nu puteă să le ajute. Sufletul i-se umplea nsă tot mai mult de durere și ochii zimbitor

Anume la propunerea unui preot s'a luat o deciziune protocolară în sensul: că preoțimea tractuală iea spre știință, cu mulțămăta ordinul Preaveneratului Consistor, că în viitor se vor subtrage 2% din subsidiul erarial în favorul fondului preoților deficienți. Însă prin această dispusețiune — preoțimea acestui tract nu-și vede împlinit dorul, nici nu-și vede ascurat viitorul său și al familiilor sale, — ei roagă Preaveneratul Consistor ca se facă un paș mai hotărît, să elaboreze un proiect de regulament, îndatorind pe fie-care preot ca să plătească o taxă fundamentală de cel puțin 200 coroane, în rate și chiar în 2—3 ani, iar taxele anuale să se dublice, îndatorind și bisericile se încurgă cu o anumită sumă."

Nu deciziunea aceasta m'a înveselit, ci însuflețirea sfântă, cu care a fost primită.

Preoții își stringeau mâinile și se îmbrățoșau, lacrimi de bucurie isvorau din ochii lor, și strigau în entuziasm: „dăm cu plăcere de ne vom vinde vitele din jug“.

La despărțire apoi s'au angajat a propaga aceasta idee și a o face cunoscută în cercul preoțimei noastre, conlucrând pentru realizarea ei — ceea-ce este și scopul acestor nepretențioase rânduri.

Acum dacă preoțimea acestui ținut muntos și steril s'a însuflețit la aceasta jertfă — nu pot crede, că devenind lege, nu s'ar primi cu aceea-și dragoste de frații din ținuturi mai bogate.

Pe calea aceasta, și mai încurgând și alte isvoare escugetate de cei competenți, pecum și fiind de-ocamdată mai reservați la pensionarea preoțimei și îngrijind mai bine de pensiunea văduvelor și orfanilor nostrii — cred că în 10—20 de ani am putea crea un fond de un milion de coroane, care deși nu ar fi colossal — ar fi totuși

foarte colossal față cu starea precară, în care ne aflăm azi.

Frați preoți! alt mijloc nu există pe pământ pentru asigurarea viitorului nostru și al familiilor noastre — deci cu o zi mai curând ideea aceasta să se întrupeze.

M.

— Tractul Sebeș. —

26 Octomorie 1905.

Sub impresia caldă încă a momentelor înălțătoare petrecute la sinodul de toamnă a tractului protopopesc a Sebeșului — scriu aceste șire.

Cu dor am dorit fericirea de-a putea lua parte la un sinod protopopesc, terenul cel mai prielnic pentru manifestarea vieții intelectuali a preoțimei noastre, și mi-am făcut multe icoane și iluzii despre felul cum să țin aceste șirinoade. Azi când am văzut primul sinod, am văzut și iluziile de odinioară realizându-mi-se. Am văzut că avem preoțime conștie de chemarea sa, care dacă pare de multe-ori înghețată, e numai în urma greului vieții, ce-l poartă, când însă își trage serios samă cu sine însă-și, știe să se avânte la idei înalte, și să se încălzească de ideile mărețe.

Sinodul tractului Sebeșului, s'a ținut azi în 26 Oct. După îndatinata introducere s'a constatat cu regret absența neescusată a câtor-va preoți — căroro Preaon. Domn protopop le va impune pedepse aspre — și s'a primit scusa din cauză de morb a unuia. Pusă pe tapet chestiunea îmbunătățirii fondului preoților deficienți, s'a pornit o vie și serioasă discuție, în care ca un fir roșu, s'a putut observa îngrijorarea de viitor și convingerea tare, că *trebuie* să facem ceva.

S'a hotărît cu unanimitate, ca taxele la fondul preoților deficienți pentru preoți din clasa I. să fie 30 cor., pentru cei din clasa II. 18 cor. și cl. III. 12 cor.

În ce privește procentuarea subsidiului erarial în favorul aceluia-și fond, sinodul primește să se subtragă 2% „deocamdată“ iar pe venitor 5%.

Părintele Albon propune să fie rugat Preaven. Consistor mitrop. ca din subsidiul erarial să se subtragă alte cinci procente în favorul fondului subsidiar al preoților. Față de această propunere face părintele Giurca contra propunerea, ca nu numai din subsidiul erarial să se subtragă acele 5%, ci din toate venitele preoțești determinate cu conscrierea pentru congruă. După o lungă discuție pusă chestiunea la vot, să primește propunerea părintelui Albon.

S'au cetit apoi mai multe ordinațiuni și convocări consistoriali, în cari să cere neamânata achitare a diferitelor taxe, ce sunt în restanță. Acestea luate la cunoștință părintele Cordea începe o animată discuție în ce privește procedura în cauze de căsătorii mixte, care discuție însă fiind înaintat timpul, să amână și sinodul să declară de închis.

Trecuți dela masa verde la ospitala masă albă a Preaon. dn protopop (ce bine-i că să încunjură datina din alte părți, că după sinod preoții să împrăștie pe la câte o crișmă din cutare colț), discuțiile serioase, calme și stăpânite, nu s'au sfârșit, ci au devenit mai deșchetate mai libere și tot așa de serioase. Preaon. dn protopop ca într'un fel de consfătuire, propune, ca sinodul de primăvară să se țină în provincie și cu acest sinod să se pună în legătură și mult folositele misiuni poporali. Părintele Giurca din Totouiu invită cu drag sinodul de primă-

de altădată femeea nu-i mai vedeă. De multe-ori nu putea să doarmă, alte-ori, ziua, se scula în toitul prânzului. Și pornia fără să-i zică nevastei ceva. Vedenii urite îl urmăreau mereu și în răstimpuri de gândire adâncă, depărtată, i-se părea că i-se așează un vâl pe ochi, iar de inimă îl strângea o mână rece de lemn.

„Cu plutașii vorbea rar, mai totdeauna răstit și de câte-ori se trântia fără vorbă de-o parte, fruntea lui lăsa aceea-și întipărire în suflet, pe care o lasă ceriul când se gată să izbucnească furtuna.

Voia bună a plutașilor începă să urle iar în liniștea inserării, pe când Jidanul își tremura neliniștit barba de șap. Pe omul acela cu ochii negrii nu l-a văzut nici odată așa de furtunos ca astăzi. Ducea jumătățile și în răstimpuri ochii lui de buhnă scăpărau într'acolo. În două rânduri Jidanul prinse ochirile lui Vasile. Glăjile îi căzură din mâni.

„Facând socoata în cartea lui soioasă, Herți vedeă că numai jumătate dintre plutași mai au să bea încă trei-patru zile până vor ajunge. Ast-fel pe ziua de azi are să pue cep butoiului.

„Dar vre-o trei români se apropie hotărîți de el.

„Nu dai, jupâne?

— Cum să dau, bade Todore, mîne iar trebuie, poimîne iar, după aia iar, pe ce plăți? Rămâi de pagubă, vezi bine!

— Ce pagubă, liftă, ce pagubă? Bem pe cărașia ce vom face-o peste trei săptămâni. Mult e până atunci?”

„Românul se clătina pe picioare. Herți nu-l bagă în samă, ci izbește zdravăn cu ciocanul de lemn cepul butoiului.

„Adecă ai amuțit, liftă spurcată! Stai că-ți știm noi năravul!“ Și toți trei îl ridică pe sus, îl duc la marginea unei plute, îl prind de picioare și-l cufundă în apă, cu capul în jos, până la talpi. Jidanul se svirecolește ca un pește ce dă să scape. Peste câte-va elipe îl scot, moțoiat.

„Dai-ne, jupâne, ha, mai porți-ne cu vorba?”

— Dai, dai! răcnește Herți, cu ochii umflați.

— Nu dai, liftă, îți știm noi felul!“ și iar îl cufundă. Când îl scot, Jidanul e vînat-verde și ochii-i stan să pleznească. Aruncă vre-o trei guri de apă și răcnește iar din toate plămănil.

„Dai, dai.

— Vino dar și dă, fire-ai al dracului!“

Jidanul se șterge în grabă, se scutură odată ca și cănele ce a eșit din apă, — face o față veselă și ochii i-se aprind de bucurie.

„D-voastră gândiați că nu mai dau. Glumesc și eu!“ Și începă să umple iar jumătățile.

Dar nu pută umple nici două, căci Vasile porni de lângă cărmă, ca o furtună,

il prinse cu o mână de piept și-l duse până la marginea plutei. Acolo îl ridică în aer.

„Fă-ți cruce, liftă, că te botez acum! Vezi, ce popă ți-ai căpătat. N'am barbă și tot is popa tău astăzi!“

„Jidanul se mai svirecoli puțin în aer, vrând par-că să-și iasă din haine, apoi pumnul de fer se descleștă și două valuri mari se închiseră peste fântâna de botez a lui Herți.

„Vasile rise întâia-oară, după o mulțime de ani, un ris grozav, plin de furtună par-că.“

Păcat că nuvela aceasta atât de admirabilă și atât de reală nu se mîntoie aici, ci urmează încă două pagini de un romanticism cu totul nepotrivit și de prisos.

AL.

ACATISTUL MIC,

sau carte ce cuprinde în sine rugăciuni către Preasf. Născătoare de Dumnezeu leg. 24 fil.

Tatăl nostru

Carte de rugăciuni, împreună cu Răspunsurile dela s.

Liturgie, cu Troparele și Condacele învierii și ale sărbătorilor de peste an, și Troparele morților. Prețul 32 fileri.

vară în comuna sa ca una mai espusă contactului cu alte confesiuni. A surprins ne-
pus de plăcut această invitație și să anzeau
șopte, că-s mari spesele cu așa ocaziuni, ca
să se ușreze acestea spese preotul Aurel
Marcu, în fugă compune o listă, în care
să subscrie următoarele sume: Preaon. din
protopop. Al. Dobrescu 10 cor. Preoții An-
toniu Filipescu 20 cor. I. Albon 10 cor.,
I. Magde 10 cor. A. Marcu 10 cor., I. Po-
pasu 2 cor. I. Petrascu 2 cor. Alesin Deac
1 cor., iar cei mai mulți promit că vor
conceargă atunci. Preotul Giurea însă de-
clină dela sine acestea sume și să roagă să
fie trecute în favoarea bisericii din Totoin.
Jertfa aceasta a părintelui Giurea pentru
cei cari cunosc loviturile îndurate de D-sa
în timpul din urmă vorbește de sine. În
loc de laudă trebuie luat de model. Ca
celea petrecute să nu rămână baltă, să în-
credințăm afacerea unei comisii de patru
în frunte cu Preaon. din protopop. ca să
statorească termen pentru ținerea sinodului,
și să ia măsurile necesari, ca misiunile
poporale proiectate roade multe și folositoare
să aducă.

Ne-am despărțit apoi cu plăcute im-
presii și cu dragi nădejdi de revedere la
Totoin.

Amar.

„Păstoriul sufletesc“.

— *invitare la abonament.* —

În societatea omenească nu este nici
un cast, care să aibă așa importantă che-
mare ca preoțimea, căci ei i-s-a concretizat,
din partea lui Dumnezeu, a îndreptă, a po-
vățui și promova destinele sufletești ale
omenimei. Chemarea aceasta a preoțimei
este cât se poate de grea, mai ales în zilele
noastre, când atâta inimi lucră aliați
contra legii lui Dumnezeu și a slugitorilor
lui. Preotul numai cu eforturile cele mai
mari poate răspunde chemării sale, neputând
conta nici la un sprijin extern, ci avizat
fiind numai la sine însuși.

Împlinirea acurată a oficiului preoțesc
o pretind preceptele divine, eclesiastice și
conștiință și trebuie să mărturisim, că pre-
oțimea își satisface datorinții, în butul a mi-
ilor de pedeci ce are de a învinge.

Propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu
este mijlocul prin care preotul întărește în
credinciosul popor credința și-l îndeamnă la
împlinirea datorințelor creștinești și îi arată
mijloacele cari, folosindu-le creștinii, aci să
ducă viață plăcută înaintea lui Dumnezeu, iar
dincolo de mormânt să fie părtași fericirii
vecinice.

În zilele noastre predicarea are im-
portanță cât să poate de mare, căci credința
și moravurile în popor să altărează foarte
mult prin mișmele pornirilor păcătoase,
contra a tot ce e sfânt și bun și datorința

preotului este de a grijii, că oile cuvântă-
toare, grijei sale concretizate, să nu rătăcească
în calea perirei, ci să înainteze pe calea
mântuirii. Însă toți știu din praxă cumcă
preotul, chemării sale de a predica la toate
ocaziunile — numai pe lângă eforturile cele
mai mari poate corespunde, — căci justările
preotului român sunt vitrege.

Acestea le-au avut în vedere conferința
preoțească din jurul Șimleului-Silvaniei, ți-
nută sub presiunea Reverendisimului Domn
Alimpiu Barboloviciu, vicariul Silvaniei, când
a cercat mijloace, cari ar putea să fie spre
ajutorul preoțimei în împlinirea oficiului.
După dezbateri serioase s-a aflat a fi foarte
salutariu, în timpul nostru, edarea unui
periodic de predici, ceoace să și luat în rezol-
uțiune, însărcinând, în privința aceasta, cu
toate afacerile ulterioare pe, cu reverință,
subscripții. Prea bunul nostru Părinte, Es-
celentissimul Domn Episcop diecezan, Dr.
Ioan Szabó, prin grațioasa și preavenerata
ordinațiune konzistorială de dno 29 Iuliu a.
c. nr. 5889, s-a îndurat a-și da înalta
aprobare arhierescă pentru edarea unei foi
de predici.

La mandatul conferinței amintite,
pentru a fi în serviciul și ușurarea preoț-
imei în împlinirea oficiului de propoveditor,
ne-am decis să edăm un periodic de predici
lunar sub numirea: „Păstoriul Sufletesc“
cu sediul în Șimleul-Silvaniei.

În periodic vor apărea: I. predici pe
toate Duminecile și sărbătorile de peste an,
apoi predici ocazionale, la înmormântări,
sfințiri și altele, apoi în partea a II-a:
tractate, meditațiuni, cestiuni din sfera sf.
Teologiei, știri bisericesti mai mareaante, știri
personale, escludând cu desăvârșire politica
și dezbaterile cestiunilor sociale fără referință
pastorală.

Ne ținem cu desăvârșire dispenzați a
accentua deschilinit importanța ce-o va avea
„Păstoriul sufletesc“ pentru preoțimea ro-
mână. Fiecare corporațiune are organul său
de specialitate care îi este spre ajutor în
raionul său, numai preoțimea română nu a
avut până acum un organ povățuitor în ac-
tivatea sa. Avem o foaie eminent redac-
tată și de mare valoare, „Unirea“ din Blaj,
care servește, în general, intereselor biseri-
cei și în special ale preoțimei, care a re-
deșteptat foarte mult simțul religios și ad-
hesiunea către biserică și luptă pentru drep-
turile bisericești, — „Păstoriul sufletesc“ însă
va avea menirea a ajutarea preoțimea în
împlinirea oficiului de doctor sufletesc al
credincioșilor.

„Păstoriul sufletesc“ va apărea odată
în fiecare lună în mărime de 4 coale, format
8° conținând predicile obveniende pe luna
respectivă din Dumineci și sărbători apoi
cestiuni și tractate de interese pentru pre-
oțime. Va apărea așa, că prenumărații vor
primi periodicul înainte de Dumineca primă
cu cel puțin 4—5 zile, ca ori când să le fie
la îndemână.

Ca „Păstoriul sufletesc“ se corespundă
așteptărilor și celor mai esagerate, putem
deja de acum aduce la cunoștință Venera-
tului Cler, că ne-a succes a câștiga de co-
laboratori pentru periodic pe foarte mulți
dintre bărbații nostru eclesiastici. celebri pe
terenul oratoriei bisericesti, ceea ce este
un semn, că periodicul va fi o foaie de va-
loare literară între scrierile bisericesti.

Abonamentul „Păstoriului sufletesc“ va
fi pe an 10 cor. pe jumătate de an 5 cor.
(Colectanții după 10 exemplare vor primi
unul rabat.) Dacă însă vom fi norocoși a
avea sprijinul meritat din partea preoțimei,
așa că prenumăranții să treacă peste 500.—
atunci prețul abonamentului va fi 8 cor. pe
un an.

Ca periodicul se corespundă și în
forma externă tuturor așteptărilor — ne-am
decis a-l tipări la tipografia românească
„Victoria“, din Șimleul-Silvaniei, care și
până acuma a dat dovezi de acurâteață și
promteață și efectuește toate comanda
spre cea mai mare îndestulare, având in-
strucțiune și aranjament, care corespunde
cerințelor timpului.

Când le aducem aceste la cunoștința
deobște, — cu aceea rugare ne adresăm
cătră Preaveneratul Cler român, ca să bine-
voiască a prenumăra periodicul: „Păstoriul
sufletesc“, căci pentru preot este de o în-
sămnatate importantă a avea un ajutor în
împlinirea grelei chemări chiar în zilele
noastre, când dânsul are a se lupta cu atâta
inimici văzuți și nevăzuți de ai bisericii, re-
ligiunii și mântuirii creștinilor.

Suntem în firma convingere, că „Păs-
torul sufletesc“ — unic ca atare în întreaga
Austro-Ungaria — va fi sprijinit după merit
din partea Veneratului Cler și nu va fi casă
preoțească, din care se lipsească acest pe-
riodic.

Numărul I. al periodicului va apărea
în 1 Ianuarie 1906 st. n.

Prenumeratiunile ne rugăm să se tri-
mită până la 20 Noemvrie a. c. st. n.
ca să fim orientați de timpuriu în privința
numărului prenumeratiunilor, căci numai în
atâtea exemplare se va tipări periodicul
câți abonenți să vor însinua.

Prenumeratiunile, predici pentru pu-
blicare și orice soi de scriptă pentru re-
dacțiunea și administrațiunea „Păstoriul su-
fletesc“, deocamdată, până la alt aviz — să
se trimită la adresa: Alimpiu Coste, preot
gr.-cat. Somlyó-Chehi, u. p. Szilágyosomlyó.

Rugându-ne încă odată de binevoitorul
sprigin a Preaveneratului Cler român, sun-
tem cu profundă reverință.

Șimleul-Silvaniei, la 24 Octomvrie 1905.

Redacțiunea „Păstoriului sufletesc“.

Ioan Budișan, Avram Dragoș,
preot gr.-cat. în Pria. preot gr.-cat. în Cristelec.

Alimpiu Coste,
preot gr.-cat. în Chehiu.

➡ A apărut:

== „Calendarul Unirii“ pe anul 1906. ==

in 2 ediții: cea mai avută costă 50 fil. + 10 fil. porto.

🌸 🌸 Cealaltă costă 30 fil. + 10 fil. porto. 🌸 🌸

A apărut: ➡

Cătră P. T. Cetitori!

Apropiindu-să sfârșitul anului venim a rugă cu toată onoarea pe On. noștri abonenti, cari să află în restanță cu abonamentul, de pe anii trecuți, cât și de pe anul acesta, — să binevoiască a ni-l trimite fără amânare, pentruca foaia să-și acopere speșele sale cu tipărirea și edarea ei.

Administrațiunea.

Mai nou.

Duminecă a sosit la Preaven. Ordinariat lista preoților împărtașiți cu subsidu erarial pe anul 1905. Suma ce se va distribui e de: 222.665 cor. cu 18 mii mai mare ca anul precedent. Sunt împărtașiți 614 preoți. Suma maximală e de 1200 cor. iar cea minimală de 35 cor. Peste tot se observă o creștere de 20—30—40 cor. față cu trecut. Cu toate acestea n'au fost împărtașiți nici de data aceasta toți preoții propuși. Câți-va neîmpărtașiți în 1904. sunt trecuți acuma. Lista se va publica în curând.

Noutăți.

Știri personale. Prof. N. Iorga dela universitatea din București continuă cu cercetările sale asupra poporului român din Ungaria și Transilvania. Zilele trecute a fost pe la Băsești, Orade, Arad, Hodoș-Bodrog și Lugoj, unde a cercetat bisericile amândouă și a luat prețioase notițe din biblioteca diecezană. Dela Lugoj a mers cu trăsura la Caransebeș și de acolo la Orșova, de unde reîntorcându pe la Turnu-Roseu, va merge prin Săcuime și prin pasul Ghimeș va reîntoarce în București, sfârșind cercetările. Scrierea promite a fi foarte interesantă, cum de altminteri sunt toate scrierile D-sale.

— **Dr. Epamaminonda Lucaciu**, a plecat deja Marți din portul Brema spre noul său post. În șapte zile vaporul „Kronprinz Wilhelm“ îl va duce până la New-York, de unde va lua trenul până la Cleveland. Simpatiile tuturor cunoscuților îl însoțesc în acest lung drum.

Promotie. Cornel Ordace, fiul d-lui Greg Ordace din Blaj se va promova mâine Sâmbătă în 11 crt. de doctor jurist. — Felicitările noastre!

Transferat. Dl. Biró József, șef de post și telegraf în Blaj, a fost transferat la Aiud. Depărtarea d-lui Biró din Blaj, lasă regrete generale. În tot decursul celor 21 ani, cât a funcționat, s'a dovedit totdeauna de un ofician conștient, nepărtinitor și foarte preventiv față de toți. — Dorim din inimă d-lui Biró cele mai desăvârșite succese și în noua locuință și-l asigurăm și pe viitor de simpatiile noastre. De ar fi toți oficialii ca D-sa, ar fi pace.

Hymen. Benjamin Rusu, teolog abs. și Cornelia Pop, anunță celebrarea cununiei lor, ce se va ține în 19 Noemvrie n. în biserica gr-cat. din Cluj-Mănăstur.

Știri literare. „Ego“ e titlul unui frumos volum de poezii, datorite d-lui Dr. Victor Bontescu, din Hațag. Limbă frumoasă, curgătoare și mult spirit satiric sunt caracteristica acestor versuri.

Foaie nouă. „Adevărul“ se numește o foaie social economică, ce va apărea cu începerea dela 5/18 crt. în Caransebeș, odată pe săptămână și va costa 6 cor. pe an. Proprietar și editor: Dr. Nic. Ionescu.

Fondul Internatului de fetițe a primit cor. 8 dela Nicolae Popescu, prof. pensionat, Blaj.

Masa studenților a primit cor. 750 dela Nic. F. Negruțiu, stud. filoz. Pesta și cor. 18. dela Ioan Pop, stud. jurist, Cluj. Ultimul își lasoțește contribuția cu următoarele șire: „Opt ani am petrecut și m'am adăpostit sub scutul sigur al Blajului, care pe dreptul a fost pentru mine a doua mamă. În școlile din Blaj s'a sădit în inima mea iubirea pentru tot ce-mi este mai sfânt: națiune și religie. Și oare acum când am pășit de sub ocrotirea părintească a Blajului, pentru care totdeauna voi păstra cea mai mare recunoștință, cu ce alta mi-ași putea exprima mulțămnia, decât contribuind pentru „Masa studenților“ cu 18 cor. pe cari le-am economizat din propriile mele cheltuieli. Primiți, vă rog d-le profesor și predați recunoștința sinceră a unui fiu cătră mamă-sa, de care totdeauna își va aduce aminte.“

— **Dr. Eugen Porea**, medic în Basna, a dăruit fondului pentru „Masa studenților“ din Blaj 50 cor. în locul invitațiilor la cununia sa cu ds. **Domnica Chirtop** din Câmpeni.

Expoziție la București. Din prilejul împlinirii alor 40 ani de domnie a regelui Carol, se va aranja anul viitor o mare expoziție la București. Deschiderea expoziției s'a hotărât definitiv pe ziua de 16 Iunie n. Comisariu general al expoziției a fost numit dl. Dr. C. Istrati.

Reuniunea femeilor române din Mediaș cu sfârșitul anului 1904/5, a prezentat următorul raport asupra casei: încasări cor. 10116 30 fil., cheltuieli 4735 34 cor., rest 5380 96 cor., avărea totaia cor. 23751 15 fil. De odată adunarea generală aduce sincere mulțumite Stim. Dne Ana, Crișan, soția dlui notar Basiliu Crișan din Cornățal, care s'a făcut membră fundatoară cu 40 cor.

Adunare poporală foarte bine cercetată s'a ținut duminică trecută la Lugoj, fiind de față toți deputații naționaliști. În părțile noastre se va ține adunare la 14 crt. în Teiuș. Îndeamnă pe câți mai mulți, să iele parte la această adunare, care se va ține la 10 oare în hotelul „Habb“.

Producția teatrală a reuniunii meseșișilor din loc, ce s'a ținut în Sâmbăta trecută în sala hotelului „Univers“ a avut un succes reasteptat. Sala a fost ricăită de public. Aproape întreagă inteligența română din loc a luat parte. Punctul prim „*Brumărelul*“, productul prof. Murășan, a fost cântat de corul reuniunii cu atâta precizie, încât nu mai sfârșiau aplausele la adresa autorului, care a condus cu atâta pricepere corul, dară au fost aplaudați mai ales d-soara *Aneta Nagy* și dl. *Aug. Grușița*, cari au cântat solul atât de admirabil. Piesa „*Muerușcă din Brașeu*“, cântată iarăși de corul reuniunii, condus de dl. Murășan, a stors aplause, ce nu voiau să mai sfârșească. S'a încheiat serata cu: „*Florin și Florica*“, la care iar ni-s'a dat ocașie să admirăm talentul rar al doamnei *Elena Trifan*, care ca și în „*Scara măței*“ a fost în rolul Floricăi neîntrecută. Tot asemenea bine au jucat și d-nii *A. Grușița* și *Augustin Coltor*. După producție a urmat dans. Publicul cu impresiile cele mai duice s'a depărtat cu dorul vederii.

Constituire. În ședința sa din 9 Oct. 1905. Societatea „Petru Maior“ a tinerimii române dela școlile superioare din Budapesta s'a constituit pentru anul 1905/6 în modl următor: Președinte: Constantin Nedelen, stud. în filoz., Vice-preș.: Ioan Tibil, st. în drept., Secretar: Traian Iarca, stud. în med. vet., Notari: George Crișan, st. în drept. și Nicolae F. Negruțiu, st. în filoz., Casier: Ioan D. Voina, st. la academia orient., Controlor: Nicolae Imbroane, st. în drept., Bibliotecar: Gavril Osian, st. în drept., Vice-bibliotecar: Ioan Popescu, abs. de teol, stud. în drept., Econom: Adam Iancu, stud. în medicină. — Comisia literară: Cornel Albu, stud. în drept., Sorin P. Barciuanu, stud. în drept., George Crișan, stud. în drept., Nicolae Drăgan, stud. în filoz., Adam Iancu, stud. în med., Traian Iarca, stud. în med. vet., Silviu Păscuțiu, stud. în drept. — Comisia supraveghetoare: Iancu Iana, stud. la techn., Rudolf Oprean, stud. la techn., Valerie Seni, stud. în filoz.

Posta redacțiunii.

I. B. Nu se poate, tractați chestiunile prea personal.

I. M. Rapoarte în Noemvrie despre întâmplări din August, îi ceva prea... accelerat.

G. G. N'am cetit proiectul DV. de statute. Vă vom aviza.

V. P. Pentru cetitori sunt neplăcute polemice ținute cu publicații făcute aicea. Sperăm că răspunsul acesta va fi ultimul.

— Va urma în numărul viitor.

I. P. P. Scrisoarea a întârziat la post, trebuia trimisă încă în săptămâna trecută, să o mai publicăm ori nu?

V. M. Pentru numărul acesta a sosit prea târziu. Dar, pentru ce așa pe lung?

I. L. Belontinți, vezi Nr. 41 1905 pag. 327. Bibliografii.

Raportorul. Dări de samă cu caracter polemic și nesubscrise de nime, — nu se pot publica.

Virg. Lipsind de acasă, numai ieri am primit scrisoarea. La prima întrebare află răspuns la „mai nou“, de cealaltă afacere n'am nici o cunoștință.

AVIZ!

Pâne bună, jîmle și chifli gustoși cine vrea se mănca să se adreseze cătră **noua franzelărie**, care s'a deschis cu ziua de azi în Piață Nr. 12. *Făină bună, pregătire și lucru curat.* — Să primesc comande pentru ori-ce fel de *torte, colaci și aluate.*

Cu stimă:

(26) 3-5

Ioan Simtion,
franzelar.

AVIZ!

Să caută 6000 stângini metrici de lemne de fag uscate și neplutite, cu prețul de 14 cor. pentru un stângin metric, pus la oareșcare gară de pe linia principală *Predeal — Budapesta.* — Terminul de liferare cel mult până în 1 Ianuarie 1906.

Proprietarii de lemne au a-să adresa D-lui PETRU BENDUȘAN, neguțator de lemne în Blaj (Balázsfalva.)

(28) 2-3

Sematisme vechi

ale episcopiei gr-cat. a Făgărașului, în special unul, care are la început portretul episcopului Ioan Bob și altul icoana Mănăstirii st. Treimi din Blaj, se cearcă spre cumpărare. — Ori cine le-ar avea, să binevoiască a insinua la redacțiunea foii.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Hipnotismul.

(Continuare).

8. Dar în acelaș timp hipnotizații se pot face să-și aducă aminte de lucrurile din tinerețe, acuma uitate; ori să-și închipuiească că sunt altcineva. Așa de ex. Dr. *Cesare Lombroso*,¹⁾ ne spune mai multe cazuri, pe cari le-a experiat el însuși. În Florența spre pildă, a hipnotizat pe unul într'o ședință publică, fiind de față mai mulți medici, și i-a sugerat că el ar fi mătă. Urmarea a fost, că hipnotizatul a umblat pe mâni și pe picioare un pătrar de oară, să miorlăia, se freca de picioarele celor de față, se juca cu câte un mototol de hârtie, până i-sa sugerat contrariul, că el nu e mătă. — Dr. *Bernheim* sugestionă unui hipnotizat, că el ar fi un preot evlavios. Și acesta îndată își luă o față serioasă, își făcu semnul crucii și începă să cetească din o carte de rugăciuni. Îi zise apoi, că e căne; și lăsându-se jos pe mâni, începă să latre.²⁾ *Krafft-Ebing* spune despre un caz, când a sugerat unei muieri hipnotizate, că ar fi numai de 7 ani, și că ar trebui să facă examen. Ea își scrisese numele *dictando*: „Numele meu e Elena“, și scrisese încet, cu mare greutate, fără să țină cont de ortografie. — întocmai pe cum fac copiii la vrâsta aceea. Îi sugeră apoi, că ar fi adultă, și să-și facă testamentul. Iarăși scrie încet, dar alte sunt trăsăturile și ortografia.³⁾

9. *Avem cazuri de hipnotizări în contra voinții hipnotizatorului.* Am citat cazul lui Donato cu ofițerul, pe care îl chemase la o întrunire hipnotică. Mai sunt și alte cazuri. Citez numai unul. *Haidenhain* hipnotiza o companie de soldați, cari căpătaseră porunca, dela ofițeri, să nu se lase a fi hipnotizați. Ei încă nu voiau, și cu toate acestea au căzut în letargie.⁴⁾

10. *Anumite fapte numite: post-hypnotice, pe cari hipnotizatorul le sugerează hipnotizatorului să le îndeplinească la anumite timpuri fixe, după ce se va trezi din hipnoză.* Atare ar fi de ex. cazul lui Donato, în Milan. El sugestionase unui individ, că la o oară anumită să scrie o epistolă unui prietin. Îl trezește mai apoi din letargie, și el își îndeplinește lucrurile obicinuite. Când înse a venit oara prescrisă, se pune la masă și începe să scrie. Din întâmplare prietinul, caruia trebuia să-i scrie, era de față. Îl roagă deci să nu se mai ostenească, să-i spună cu gura, ce are de spus. Dar totul fu zădarnic. El continuă cu scrisul, și scrie o epistolă fără nici un sâmbure. — Dr. *Buřalini* raportează despre un asemenea caz în ziarul „Secolo“ din Milan nr. 20—21 Maiu 1886. Anume, că Dr. *Richet* hipnotizând o damă, i-a impus, ca într'o zi determinată și la o oară fixă să meargă până la el. Sosind ziua și oara numită, ea plecă. Nici ea nu știa că de ce. Sosind la medicul o întrebare, că ce dorește? „Nu știu nici eu, că pentru ce am venit“, răspunse. „E o vreme urâtă, și eu am lăsat acasă nește vizite, nici eu nu știu de ce am venit.“ — La Dr. Cr. Conca⁵⁾ avem un alt caz întâmplat cu Dr. *Bottey*. Acesta avea datina să meargă la prânz la o familie, tot la 15 zile. Cu ocaziunea unui prânz hipnotizase servitoarea căsii și îi zise, că cu proxima ocaziune, când ar fi venit el la prânz, ea să-l bată. După 15 zile medicul veni din nou la prânz. Dar el își uitase de hipnotizarea servitoarei. Cât ce deschise ușa, servitoarea se aruncă asupra lui și începă să-l infunde cu pumnii.

11. Transportarea morburilor din o parte a trupului în cealaltă, și dela o persoană la alta. Așa de ex. Dr. *Babinski* raporta societății de psihologie fiziologică din Paris, cu datul de 25 Octomvrie 1886, că lui i-a succes să transpoarte cu ajutorul unui magnet diferite afecțiuni histerice (emi-anestezie, paralizii etc.) dela o persoană la alta, ca și când ar fi luat cu cleștele un cărbune, și l-ar fi pus de pe o vatră pe alta.⁶⁾ Dr. *Ochorowicz* are un capitol întreg despre transmisiunea statului emoționat.⁷⁾

¹⁾ Studi sull' Ipnatismo, Torino 1886.

²⁾ Cullerre, Magnétisme et Hypnotisme pag. 203.

³⁾ Dr. Szilvek Lajos: Hypnotismus, Budapest 1899, pag. 61—62.

⁴⁾ Franco op. cit. pag. 220.

⁵⁾ Isterismo e Ipnatismo, Napoli 1888 pag. 153.

⁶⁾ Lucrul acesta îl istorisesc și *Guermontprez* și *Venturoli* în cartea: „L'ipnotismo e la suggestione“ Bologna 1889 pag. 32.

⁷⁾ La suggestion mentale, Paris 1889 pag. 223 și urm.

Articlu III.

Fapte hipnotice superioare și transcendente.

Sub fapte hipnotice superioare înțelegem unele fenomene hipnotice, cari sunt mai curioase decât cele de mai înainte, produc în noi o mai mare mirare, și nu se pot explica pe cale naturală, ori de loc, ori de tot greu.

Oare există fapte de acestea? Mulți trag la îndoială existența lor, ori cel puțin zic, că existența lor nu e constatată cu toată certitudinea. Iar de cumva le admit: ori le socotesc de înșelăciuni, ori ne spun, că ele nu se țin de hipnotism. De părerea aceasta se ține *Coconnier*, Dr. *Szilvek Lajos*, Dr. *Giuseppe Laponi*, și alții.

Alții din contră admit existența faptelor acestora transcendente, și susțin că ele s'ar ținea de hipnotism. Aceasta este părerea lui Gio. *Giuseppe Franco*, Dr. *Hélot*, și a altora.

Noi nu intrăm acum în discuția, că oare există fapte de acestea, ori nu. Expunem numai, cari ar fi faptele hipnotice superioare și transcendente. De soțul acesta s'ar ținea:

1. *Transpunerea simțurilor.* Exemple de fenomene de acestea avem mai multe la Dr. *Francesco Vizioli*.¹⁾ Un caz de ex. s'a petrecut în 1850 în Palermo. Acolo era o copilă, carea suferia de hipnotism autonom. Auzând frații ei, că se pot strămuta simțurile, și dorind să vorbească cu ea, pe când se afla în letargie, nemișcată și cu ochii închiși, începură să-i vorbească la mâni și la picioare, și ea îndată răspunse. De atunci ei totdeauna se folosiau de picioarele surorii, ca să se înțeleagă cu ea, când era în catalepsă. — Un caz analog publică Dr. *Ellero*²⁾. Dr. *Cesare Lombroso* încă raportează despre un asemenea caz de transpunere de simțuri. Cazul s'a întâmplat în prezența lui.³⁾ E vorba de o hipnotizată, la urechia căreia ajunsese o rază de lumină. Ea începă să strige: „Vreți să mă orbiți?“ Mai mult. Ea a prevăzut zilele, oarele, durerile și medicinile morburilor, ce avea să le sufere în curând; și toate s'au întâmplat, pe cum le prezisese. De altmintrea despre transpuneri de simțuri vorbesc mai mulți, cum sunt *Gley*, *Heidenhain*, *Richet*, *Janet* și alții, așa că profesorul Lombroso, la congresul medical din Padova (1887), a încercat să le explice pe cale naturală. — La aceste mai adaug unele cazuri, pe cari le istorisește B. P. *Hasdeu*.⁴⁾ Aci o somnambulă auzia și mirosia prin degetele dela mâni și dela picioare. La o altă somnambulă, *Eugenia*, doctorul *Despine* i-a învâlit capul cu o cărpă neagră, apoi i-a pus sub picioare un petec de hârtie, pe carea s'a scris o frază destul de lungă și de încurcată. Somnambula a mișcat cu piciorul petecul de hârtie până ce l-a așezat bine sub talpă, la locul unde avea o mică pată roșie, și prin aceea, ca și când ar fi fost acolo un ochiu ager, dânsa a cetit din cuvânt în cuvânt și a reproduș întregă fraza.

2. Tot aci pun părțitorii faptelor hipnotice superioare, și fenomenele de vedere clară sensitivă (clairvoyance). Astfel de ex. medicul *Cervello*⁵⁾ ne spune despre o copilă din Palermo că ea în somnul său magnetic (1852—1853) spunea obiectele ascunse, de ex. câte bucăți de bomboane se află într'o hârtie, etc. Tot așa ne spune *Battandier* despre *Emma*, muerea medicului *Zanardelli* din Roma. Ea încă spunea, că ce au cei de față prin buzunare, portmonee etc. E drept, că unii medici neagă, că ar fi posibil așa ceva. Dar alții susțin contrariul. De părerea aceasta se țane, — pe lângă *Cervello* și *Battandier*, — medicul *Campili*.⁶⁾

(Va urma)

¹⁾ Del morbo ipnotico, Napoli 1886 pag. 49 și urm.

²⁾ Archivio italiano per le malattie nervose, 1883.

³⁾ Studi sull' ipnotismo pag. 31—40.

⁴⁾ „Sic cogito“ ediț. III, București 1895 pag. 62. Cazurile le scoate din opul doctorului *Despine*: „Étude scientifique sur le somnambulisme, Paris 1880.“

⁵⁾ Dr. Vizioli l. c.

⁶⁾ Il grande Ipnatismo etc. pag. 27 și urm.

Căsătoria preacuratei fecioare MARIA cu s. IOSIF.

(Continuare.)

Palmieri tractează în tractatul său despre căsătoria creștină într'un parergon propriu întrebarea, când a avut loc între Iosif și Maria *nunta solemnă* (nuptiae.) El încă nu este convins, că oare adevărat este ceea ce susțineau rabinii și acei învățați creștini, cari îi urmează pe aceștia cu privire la timpul, care trebuie să treacă între actul logodnei și al ducerii acasă a miresei și cu privire la vetitul convețuirii căsătoricești în acest interval. Dacă însă presupunem aceasta datină ca existentă pe acel timp la poporul iudaic, atunci *Palmieri* ține părerea aceea de mai verosimilă, carea pune ducerea Mariei acasă prin Iosif deja înainte de concepere. Întru acest punct *Palmieri* se alătură la De Vit, carele în opusculul său: „Viața sfântului Iosif“, combate cu asprime părerea opusă a lui *Patrizi* asupra timpului încheierii căsătoriei Mariei. ¹⁾

Scheeben atinge în manualul său de dogmatică cu cuvinte scurte însă pline de idee căsătoria Mariei și timpul încheierii aceleia. „Relațiunea Mariei către Iosif a fost de faptă o căsătorie adevărată și nu numai o relațiune de amiciție sau de patronat, sau doară numai o simplă logodnă (fidanțare)“. S. Scriptură încungiură aici expresiunea *γάμος*, *nuptiae* și se restringe la expresiunea *μνηστεύσθαι* = *desponderi*, fiindcă prin acel cuvânt după datina de vorbire comună ni se reprezintă mai aproape ideea unei căsătorii contrase carnal-minte. Însemnarea *μνηστευθεῖσα*, *μνηστευμένη* desponsata în limba germană nu se poate reda prin „verlobte“, (românește logodită) ci trebuie tradusă cu „angetraute“ (cununată) și aceasta exprima relațiunea căsătoricească formal după laturea sa spirituală și morală (ca și *matrimonium ratum*.) Luarea lui *μνηστευθεῖσα* în acest înțeles o pretinde conceptul adeseori repetit de *ἀνήρ ἀντὶς, γυνὴ ἀντὸς*. Prin urmare *Scheeben* nu află cauză pentru cununia Mariei cu Iosif să nu se fi întâmplat deja înainte de conceperea lui Hristos.

Primind aceasta presupunere firește *Scheeben* pentru explicarea texturilor s. scripturi nu mai are lipsă de cea împrejurare intonată de mai multe ori de către exegeții mai mari, „cumcă la judei nu ar fi existat o așa mare deschilinire între logodnă și între cununie, că și la creștini ²⁾ Vedem, că *Scheeben* se ține de aceea parte care și *Palmieri* o află de mai verosimilă și care în timpurile mai dinainte a fost susținută de către cei mai buni exegeți ca *Maldonat*, *Cornelius* a *Lapide* ș. a.

Abătându-se de către *Părinții* și exegeții mai vechi, cari purcează mai mult din motive interne de convenință și necesitate admit pe Maria că locuind în casa lui

¹⁾ Op. c. pag. 50. Opul citat de *Palmieri* a lui De Vit poartă titlul: *Vita di San. Giuseppe scritta dal sacerdote Vincenzo De Vit. Ed. 2. con aggiunte. Modena 1868.*

²⁾ *Scheeben*, *Handbuch der kath. dogmatik. Freiburg, Gerder. 1883, Bd. 3 p. 485 ff.*

Iosif pe timpul soliei îngerești, fie fost deja măritat sau numai logodit (Chrisostom), exegeții mai noi se aprofundează mai mult în contemplarea istorică a esenței și caracterului încheierii căsătoriei israelitice și ajung precum se pare la rezultate cari în lăuntru mai bine convin și armoniază cu raporturile istorice ale persoanelor și întâmplărilor evanghelice, decât soluțiunile enumerate până aci, cu cari totuș convin în multe elemente ale contemplării convin.

În locul întâiu vom aminti pe I. Grimm, carele atât în opul său „*Leben Jesu*“ (viața lui Isus) cât și în opul „*die Einheit der vier Evangelium*“ („Unitatea celor patru evanghelie“) apără tesa, că Maria ca „logodită“ și nu ca deja „dusă acasă, publică măritată“ a conceput din spiritul sfânt, însă că „după modul de cugetare israelitic legal între mireasă și soția (femeia) adevărată, ce privește pusețiunea sa de drept față de mire și de bărbat, nu este nici o *deosebire esențială*“. Aceasta proprietate (insușire particulară) a întregii relațiuni se bazează pe caracterul de drept privat domnitoriu, ce-l are căsătoria israelitică cu deosebire față de cea creștină. Fera, (terminul) ce avea să treacă de comun între logodnă și adevărata încheare a căsătoriei se baza de bună seamă pe datină și moravuri, însă nice de cum nu-și avea baza acolo, că doară actul prim, adică logodna, ar fi ca și la noi, numai așa un paș începătoriu, o pregătire neîntre-lă-savera a căsătoriei, pe când din contră numai actul al doilea, ducerea acasă a miresei, ar așeza pe mire în propriile sale drepturi căsătoricești. ¹⁾ Purcezând din aceasta bază a contempla relațiunea Mariei către Iosif, Grimm ajunge încă la o mai profunde precepere a puterității sfântului Iosif. Însemnarea soțului Fecioarei cu numirea de tată grijitor, tată-nutritoriu nice pe de parte nu-i deajuns acolo unde, este vorba despre deplina sa relațiune etică-juridică către Fiul soției sale virginali. În urmarea relațiunei căsătoricești fructul Mariei operat (lucrat) de însuș spiritul sfânt trece și la Iosif în relațiunea-fiască și prin Iosif „din casa lui David“ trebuie să se derive titlurile de drepte și pretensiunile de ereditate asupra lui Isus.

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut:

Conv. literare Nr. 9—10. Cuprinsul. Edg. Th. Aslan. — Sofocle, Oedip la Kolona (trad. în versuri). I. Bogdan. — Documente moldovenești din sec. XV și XVI în arhivul Brașovului. Vasile Pârvan. — Relațiunile lui Ștefan-cel-Mare cu Ungaria. Ștefan D. Popescu. — Localizarea industriilor în România. G. Bogdan-Duică. — Dări de samă. Bibliografie.

Revista noastră. Nr. 15. G. Coșbuc — *Imn* (poezie) *Carola Ungarh* — *Casa pă-răsită*. Maria Baiulescu — *Copilărie* (poezie) C. Theodorescu — *Doina dragostei* (poezie.) Simca — *Lângă leagăn*. Constanta Hodoș — *Martiri* (roman.) *Fatma* — *Rânduneaua ușoară în zbor*. *Netta-Târgoviște* — *Cântec sfânt*. E. Enea Poenaru — *Pietri scumpe*.

¹⁾ I. Grimm, *die Einheit der vier Evangelien. Regensburg, Manz 1868: pag. 240 și urm.*; — *Das Leben Jesu nach den vier Evangelien. Regensburg, Pustet. 1876. tom. 1 pag. 120 și urm.*

A. Tălășescu — *Solorin* (legendă). Getta Miron — *Galeria femeilor celebre: dna de Staël. Maria Cunțan — Presărat cu flori. C. H. — Cronică teatrală. Red. — Răspunsuri. Numărul 30 bani.*

„Sămănătorul“ *Revista Literară. Anul IV. Nr. 43. N. Iorga. — La desvălirea monumentului lui Alexandri. Vasile Pop. — Filomela* (nuvelă.) I. M. Marinescu. — *Dreptatea lui San-Marcu* (după F. Cooper.) Iu-*gen Ciuchi. — Despărțire* (poezie). I. Boteni. — *La plog* (schită.) *Cronică: N. Iorga. — Ziarele de peste munți și mișcarea culturală. — Broșuri despre răboiul dintre Iaponia și Rusia. — „Istoria Bisericii române“*, de d. G. M. Ionescu. — „*Poezii*“ de d. O. Goga. — „*Fragmente*“ de d. Il. Chendi. Numărul 25 bani.

„*Dela țară*“, primul volum al colaboratorului nostru Ioan Agârbicean, e bine apreciat de celea mai competente critice. Dl Iorga în „*Sămănător*“, Dr. Sextil Pușcariu în „*Luceafărul*“ și cronicarul dela „*Revista noastră*“, sunt de perfect acord în a lăuda talentul dlui Agârbicean, care promite a deveni un artist mare. Indemnăm po toți cetitorii noștri, să grăbească a-și procura acest volum. Prețul cor. 1.20.

Vas. Goldiș: *Elemente din constituția patriei pentru școlile populare*, ed. II. prelucrată. H. Zeidner Brassó 1905 cartonată 40 bani. Ediția e corectată după prescriesele legii.

Discursurile prezidentului Asociațiunii Iosif Sterca Șuluf de Cârpeniș cu ocaziunea sărbărilor Asociațiunii ținute în Sibiu la 19 Aug. n. 1905 și zilele următoare, pag. 27. Sibiu 1905.

Augustin Paul: *Întră Someș și Prut*, schițe, impresii, amintiri. Costă cor. 1.30 și se pot procura dela: *Librăria Seminarială din Blaj*.

N. Iorga: *Neamul românesc din Bucovina. București 1905. Editura institutului Minerva, pag. 254 prețul 2.50 cor.*

Editor și redactor răspunzător:

Aurel C. Domșa.

București, 1 b. 1906.

In vara trecută, pe lângă
toată seceta mare ce a fost,
totuși în

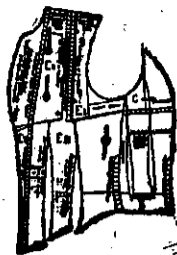
**Prima colonie
de viță de vie de pe
TÂRNAVĂ**

a căreia proprietar e **F.R. CASPARI,**
Mediaș 100, Transilvania,

unica în întreagă Ungaria, vița a fost
udată zilnic cu apă în quant de 5 mi-
lioane de litre, drept aceea e sin-
gura care poate liferă vița de vie fru-
moasă și trainică.

Catalog ilustrat, cu diferite
epistole de recunoștință, să
trimite gratis și franco.

(25) 4-20

marca fabricii

De mare însemnătate pentru Dame!

Fie care P. S. Dómnă își pôte însa-și pregăti
cu ușurință de neînchipuit

tală sa după oră ce modă

cu ajutorul aparatului de croit talie pentru dame

inventat de **Anton Guschelbauer.** A fost censurat de academie.
și poșede nenumărate scrisori de recunoștință.

Își are patenta și e scutit prin lege în toate statele culte.

Prețul unui aparat e 3 cor. franco rambursat.

Se caută agenți

Prospecte să trimit la cerere gratis

Cu totă stima:

Antal Guschelbauer.

Sopron.

17 (50-52)

Senegin contra tusei, răgu-
șelii, durerii de piept,

ofticei, tusei măgărești, catarului astmei,
greutății de respirat, lingoarei și tusei
săci. **Vindecă sigur și repede.** Prețul
1 cor. 20 fl. și 2 cor.

Capsic unsoare. Contra durerii
de oase, podagrei, reumatismului, răce-
lelor, durerilor de cap, dinți și nervi,
precum și scrintiturilor. Cele mai îm-
bătrânite boale le vindecă. Prețul 1 cor.
20 fl. și 2 cor.

Centarin. Contra morburilor de
stomac, precum: lipsa de apetit, mis-
tuirea rea, catarul și aprinderea de
stomach, greața și vomarea, sgârciurile
cele mai grele. Leac sigur. Folosește
și la curățirea sângelui. Prețul 1-20
și 2 cor.

Kaljodsarsapari. Mijloc ex-
celent pentru curățirea sângelui la
sifilis, morburilor tinerețelor 1 sticlă
2 cor.

Laxbonbons. Închiderea scau-
nului e cauza diferitelor morhuri, pecum
palpitarea de inimă, amețeli, dureri de
cap și altele. Deci cine suferă de în-
cheierea scaunului numai de cât se co-
mandeze **Laxbonbons,** zaharele purga-
tive, plăcute și dulci la luat. Prețul
1 cor.

Chemicale, drogue, legături și bandage-
rie chirurgice. Instrucție pentru prepararea
diferitelor vinarsuri, liqueruri, rum și altele.
Teuri ruscice, parfumuri, săpunuri, crem ex-
celent pentru față și mâni. Articoli cosme-
tici, oleu pentru păr. Escată pentru picatul
și întărirea părului. Apa de gură și dinți pe
cum și prav. Ori ce fel de articlu din bransă.
Toate foarte ieftine. Faceți întrebare și Vă
veți convinge.

Cornel Demeter,

apotecar în Szászváros, în fața școalei Nr. 41.

(22) 5-10

La expozițiunea plenară din Budapesta de la 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și fabrica de scaune de fer
pentru clopote a lui

Antoniou Novotny

în Timișoara-Fabrie

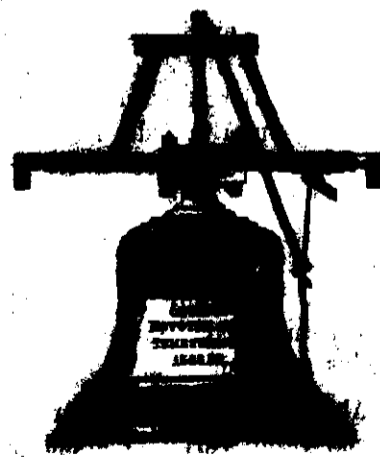
(24) 42-52

dată ce clopotele sînt bătute de o latere prin aceea ce sînt mântuite
de crepare. — Cu deosebire recomand

clopotele gaurite

de mine inventate și mai multe ori premiate, sînt provădate
în partea superioară — ca violina — cu gaură în figura S și pentru
aceea au un ton mai intensiv, mai adănc, mai limpede, mai plăcut
și cu vibrarea mai voluminoasă, de cât cele de sistem veche, și,
că un clopot patentat de 227 kg. este egal în tonul cu cel
de 461 kg. făcînd din el un clopot veche. Mai de peste tot se
comandă spre facerea de clopote de fer bătute, de sisteme
— spre preadjustarea clopotei veche cu ajustarea de fer
bătute — ca și spre turnarea de clopote de metal.

Prețurile sînt înalte ca trimit la cerere gratis și franco.